

Geistlig Dands paa Formosa.

Formosa, af Chineseerne kaldet Tai-oan, er en af de mærkværdigste Lær i det kinesiske Hav. Den strækker sig langsmed Kysten af „Midtens Rige“, hun adskilt fra dette ved et Sund, har en Størrelse af omtrent 700 Kvadratt-mile og et Indvaanertal, som anslaaes til 3 Mill. Sjæle.

De oprindelige Beboere, en kobberfarvet, vilb og krigerst Stamme, opholde sig nu mestendeels kun paa den bjergfulde Kyst. Beskytten, som er fladere og fortræffelig klippet til Agerbrug, blev allerede i Begyndelsen af det 17de Aarhundrede besat af Japanerne, snart efter kom Hollanderne til og grundede en Coloni der. Portugiserne, som ikke kunde lade Hollanderne sidde i Ro, gjorde derpaa et Forsøg paa at jage dem bort, men maatte vende tilbage med uforrettet Sag. Nu overfaldt Manschurerne China, en Mængde Chineseere flygtede ud paa Zen, ja i Aaret 1654 bad endog Gouverneurern i Sprovinshen Kichian Hollanderne om Tilladelse til at trække sig tilbage til dem over Sundet, men fik Afslag. Da han ikke kunde faae sin Begjæring opfyldt med det Gode, samlede han en Flaade, overfaldt Hollanderne, erobrede deres By og drev dem ud af Landet, samt hindrede dem i senere at faae fast Fod der mere. Den kinesiske Keiser forsøgte nogen Tid efter ved Raadenmagt, at tvinge Zen under sig, men hans Stridsmagt blev slagen; i Aaret 1683 stillede Dens kinesiske Besætning sig derimod frivilligt under hans Overherredømme, hvilket Forhold har været til Nutiden. Da de keiserlige Autoriteter imidlertid kun have ringe Magt, er Zen saagodt som uafhængig; af Indkomsterne, der anslaaes til et Par Millioner Rigsdaler, komme kun en ringe Deel i Keiserens Skatkammer. En værre Myndighed udøve de paa Kysten boende vilde Stammer, som, hvergang Leilighed gives, overfalde og plyndre Kystens fredelige Befolkning.

I den nyeste Tid har Zen vundet forøget Interesse ved sin Productrigdom, navnlig ved de der opdagede Steenkuls-lag, som kunne blive af uberegnelig Nytte for Skibsarten. I den Anledning have flere Europæere berejst og undersøgt Landet; den her afslidde Skizze skyldes den fra „Lond. Møst. News“ udbjendte Tegner. Han ytrer sig selv saaledes derom: I April 1859 blev en geistlig Dands opført i en Gaard. I Huset var opreist et Alter, et andet stod i Gaarden. Præsterne udførte regelmæssige, men høit eiedommelige Tønde; han, som spillede Fløite, udmærkede sig især. Den ene af hans Strømper havde frigjort sig for Strømpebaandets Tvang; hans Ansigt havde et saa uimodsaeligt comist Udtryk, at jeg endnu kommer til at le, naar jeg tænker derpaa. Overpræsten var klædt i Skarlagenstjorter med grønne Kanter, midt paa Legemet havde han otte Diagrammer; han bar Snekefjort. Da han og hans Følge havde Huer paa, antager jeg, at de ikke vare Buddhister. Patriarken og de ringere Geistlige have meget at sige der i Landet. Jeg var saa beffæstiget med min Tegning, at over Halvdelen af Sætteligheden gik tabt for mig; imellemstunder saae jeg dog en Præst danse en Solo, idet han sang paa den meest gruopækkende Maade og viftede sig, eller holdt en Rose imellem Fingerspidserne og betragtede den, som om han tilbød den Haand og Hjerte. Saa traadte en Gjegler frem og udførte paafaldende Præstationer. Midt i sin Andagtsøvelse kom Overpræsten syngende og grinede hen til mig, for at see hvad jeg tegnede. Tilhørerne smagde, saa det stod efter — det Hele syntes at være et meget gemytligt Slags Substjensse.

Flyttedagen.

Du huffer jo nok Taarnvægteren Ole, jeg har fortalt om to Besøg hos ham, nu skal jeg fortælle om et tredie, men det er ikke det sidste.

Sædvanligvis er det ved Nytaarstid jeg gaaer op til ham, nu derimod var det paa Flyttedagen, for da er her ikke behageligt nede i Byens Gader, de ere saa opdyngede med Fjelleskarn, Skaar og Stumper, ikke at tale om udtjent Sengelyalm, som man maa gaae og ælte i. Der kom jeg nu og saae, at i denne udvæltede Overløbigheds-Botte legede et Par Børn, de legede at gaae iseng, her var saa indbydende til den Leeg syntes de, ja, de frob ned i den levende Saln og trak et gammelt lafet Stykke Væggebetæk over sig, som Sengeteppe. „Det var saa yndigt!“ sagde de, mig var det formeget, og saa maatte jeg afsted, op til Ole.

„Det er Flyttedag!“ sagde han, „Gader og Stræder tjene som Bøtte, storartet Bøtte, mig er en Bogfuld nok! det kan jeg faae Noget ud af, og det fik jeg ogsaa kort efter Junt; jeg kom nede paa Gaden, der var raat, vaadt, sølet og til at blive forfjælet; Skraldemanden holdt med sin Bogu, den var fylt, en Slags Prøvefort paa Kjøbenhavns Gader ved Flyttedagstid. Bag i Bognen stod et Grantræ, endnu ganske grønt og med flitterguldb paa Grenene; det havde været til Julestads, og var nu kastet ud paa Gaden, og Skraldemanden havde stukket det op bag i Dyngen; lysteligt at see paa, eller at græbe over, ja det kan man ogsaa sige, det kommer an paa, hvad man tænker derved, og jeg tænkte derved, og tænke gjorde bestemt ogsaa Et og Andet af det, der laae paa Bognen, eller det kunde have tænkt, som jo er omtrent Et og det Samme. Der laae nu en slidt Dame-Handske; hvad tænkte vel den? Skal jeg sige Dem det? Den laae og pegede med Lillefinger lige paa Grantræet. „Mig rører det Træ!“ tænkte den, „og saa jeg har

været til Fæst med Lysekroner! mit egentlige Liv var en Bals-Nat; et Haandtryk og jeg revnede! der slipper min Erindring; jeg har ikke mere at leve for!“ Det tænkte Handsken eller kunde den have tænkt. „Det er slant med det Grantræ!“ sagde Pottefaarene. Knættet Leertøi finder nu Alting slant. „Er man paa Skarmvognen,“ sagde de, „saa skal man ikke stabe sig og bære flitterguldb! jeg veed, at jeg har gjort Gavn i denne Verden, mere Gavn end saadan en grøn Pind!“ — See det var nu ogsaa en Mening, som nok flere have, men Grantræet saae dog godt ud, det var lidt Poesi paa Starndyngen, og af den er der meget omkring i Gaderne, paa Flyttedag! Veien bliver tung og besværlig, og jeg faaer lyst at komme afsted, eller er jeg paa Taarnet, da at blive heroppe, og see ned fra det med Humeur.

Der lege nu de Godtsfolk at butte Huse! de slæbe og ase med deres Flyttegods, og Kissen sidder i Bøtten og slutter med; Huisværel, Familieværel, Sørger og Bekymringer flytte fra den gamle til den nye Leilighed, og hvad saae saa de og vi ud af det Hele? Ja, det staaer saamand allerede for længe siden nedskrevet i det gamle, gode Vers i „Adressbøgen“: „tænk paa Dødens store Flyttedag!“ Det er en alvorlig Tanke, men den er Dem vel ikke ubehagelig at høre om. Døden er og bliver den paalideligste Embedsmand, uagtet hans mange Emaaeembeder! har De aldrig tænkt derover? Døden er Omnibusfører, han er Passeriver, han sætter Navn under vor Studsmaalsbog og han er Directeur for Livets store Sparekasse. Kan De forstaae det? Alle vore Jordlivs Gjerninger, store og smaa, sætte vi i den „Sparekasse“, og naar saa Døden kommer med sin Flyttedags Omnibus, og vi maae ind der og høre med til Evigheds-Landet, da giver han os ved Grænsen vor Studsmaalsbog, som Pas! Til Lærepenge paa Reisen tager han udaf Sparekassen en eller anden Gjerning, vi have øvet, den der meest betegner vor Færd; det kan være fornuftigt, men ogsaa forførbeligt. Ingen er endnu sluppen fra den Omnibusfart; der fortælles jo rigtignok om En, som ikke fik Lov at komme med, Jerusalems Skomagere, han maatte løbe bag efter, havde han faaet Lov til at komme ind i Omnibussen, da var han sluppet for Poeterens Behandling. — Rig engang med Tanterne ind i den store Flyttedags Omnibus? Der er blandet Selskab! der sidder ved Siden af hinanden Konge og Staaber, den Geniale og Idioten; afsted maae de, uden Gode og Guld, kun med Studsmaalsbog og Sparekasse-Lærepenge! men hvilken af Ens Gjerninger bliver vel taget frem og givet med? Maafee en ganske lille, en glemt, men gjeint, lille som en Vort, men Vorten kan flyde blomstrende Ranke. Det stakels Skumpelsud, der sad paa den lave Skammel i Krogen og fik Knub og haarde Ord, faaer maafee sin slidte Skammel med som Tegnet og Gjalpepenge; Skammelen bliver Pærestol ind i Evigheds-Land, løfter sig der til en Throne, straalende som Guld, blomstrende som en Koldhytte. Den, som her altid gif og pimpe Jerusalems Knydderdrif for at glemme andet Galt han her gjorde, faaer sin Træbimpel med og maae drikke af den paa Omnibusarten, og den Trif er reen og puur, ja at Tanterne klæres, alle gode og ædle Følelser blive vakte, han seer og fornemmer, hvad han for ikke gad see eller kunde see og da har han i sig Straffen, den nagende Orm, der ikke bger i unævnelige Lider. Stod der paa Glasene skrevet „Glemsel“, da staaer der paa Bimpelen: „Erindring“.

Læser jeg en god Bog, et historisk Skrift, Personer jeg læser om, maa jeg da altid tænke mig tilføist naar han kom i Dødens Omnibus, tænke over, hvilken af hans Gjerninger Døden tog ud af Sparekassen til ham, hvilken Lærepenge han fik ind i Evigheds-Landet. Der var engang en fransk Konge, hans Navn har jeg glemt, Navnet paa de Gode glemmes sommetider, ogsaa af mig, men det lyser nok frem igjen; det var en Konge, der i en Hungersnød blev sit Folks Velgjører, og Følket reiste ham et Monument af Sne, med den Indskrift: „Hurtigere end dette smelter, hjælp Du!“ Jeg kan tænke, at Døden gav ham, i Genhold til Monumentet, en eneste Sneeflok, der aldrig smelter, og den sløi som en hvid Sommerfugl over hans kongelige Hoved ind i Udødeligheds-Landet. Der var nu ogsaa Ludvig den Ellevte, ja han huffer jeg Navnet paa, det Onde huffer man altid godt, et Træk af ham kommer mig lidt i Tanke, jeg vilde ønske man kunde sige Historien var Vogn. Han lod sin Commetable henrette, det kunde han, med Ret eller Uret, men Commetablens uslybige Børn, det ene otte Aar, det anden syv, lod han stille op paa samme Kettersted og bestænte med deres Faders varme Blod, derpaa føre til Bastillen og sættes i Verntuut, hvor de ikke engang fik et Teppe at lægge over sig; og Kong Ludvig sendte hver ottende Dag Bøddelen til dem og lod en Tand trække ud af hver, for at de ikke skulde have det altfor godt; og den Elvste sagde: „Min Moder vilde døe af Sorg, om hun vidste, at min lille Broder leed saa Meget; trak derfor to Tænder ud af mig og lad ham fri!“ og Bøddelen fik Taarer i Linene derved, men Kongens Villie var stærkere end Taarerne og hver ottende Dag bragtes paa Søstallerken til Kongen to Børne-Tænder; han havde forlangt dem, han fik dem. De to Tænder, tænker jeg, tog Døden ud af Livets Sparekasse for Kong Ludvig den Ellevte og gav ham med paa Reisen ind i det store Udødeligheds-Land; de flyde, som to Ildsmær, foran ham, de lyse, de brænde, de knibe ham, de uslybige Børne-Tænder.

Ja, det er en Alvors Kjøretour, den Omnibus-tour paa den store Flyttedag! og naar kommer den vel? — Det er det Alvorlige derved, at hver Dag, hver Time, hvert Minut kan man vente Omnibussen. Hvilken af vore Gjerninger mon da Døden tager ud af Sparekassen og giver os med? Ja, lad os tænke derpaa; den Flyttedag staaer ikke i Almanaken!“

H. C. Andersen.

Nær og Fjern.

„I Journalister have det kun altfor godt,“ sagde en forefæstet meget elskværdig Dame foreleden; „I kritisere hele Verden, men Ingen tænker paa at kritisere Eder, der burde udgives et eget Blad i dette Tiemed.“ For at vise, at vi ikke altid gaar Ram forbi og for paa en staaende Maade at godtgjøre vor Upartisthed, optage vi følgende Skildring, idet vi dog med Heine føle det Sørgelige i, at Journalistiken som en anden Agrippina idelig mishandles af sine egne Børn.

En Samfundssclasse, som hverken Tidtiden eller Middelalderen kjendte noget til, er Journalisternes. Da Tidshistoriens Strøm begyndte at udgyde sig i Aviserne, kastede den disse Stabninger op paa Overfladen, og i den nyeste Tid have de formere sig saa stærkt, at de ikke mangle selv i den mindste By, medens de i Hovedstæderne danne en tætsluttet Phalanx. Statistiken, der saa samvittighedsfuldt tilfredsstiller Vidbegjærligheden, der meddeler, hoormange Tvillinger og Trillinge der fødes, hvorledes Skomagernes Antal forholder sig til Skræbneres og om der findes flere eller færre Droscher og Omnibusser iaar end isof, den ugaltante Statistik har hidtil forsmaaet at tage Hensyn til Journalistiken. Men selv om Antallet i Forhold til den hele Folkemængde ikke skulde være betydeligt, saa danne Journalisterne dog en imponerende Minoritet. De indtage en eiedommelig Stilling paa Samfundets Trappeslette. Deres Haandtering er slet ikke at have nogen Haandtering. De gaar altid ledige, men have steds meget at bestille. Hjemme ere de sjældent, og dog ere de overalt som hjemme. De kunne Alt, forstaae Alt, bedømme Alt, kritisere Alt og tale med om Alt. De redigere, referere, raisonere, recensere, correspondere og reclamere. De ere ansette som Svende ved Tidens Bæverfytte, de ere Peger, som bære den offentlige Menings Slab, Historiens Haandlangere, Pressens Blænsere, den nationale Bevidstheds Fabrikanter. De udbræge Dagshistoriens Barre i Skillemønt og sætte den i Omløb. De lide Begivenhedernes Strøm gennem Blakkanalen ud paa Livets Marker og gennem Aviskoporturerens Vandledningsrør ind i enhver nyfgen Borgers Bolig.

Følge det moderne, naturvidenskabelige Standpunkt høre Journalisterne til Hjerterkræ; derfor nære de en medfødt Kjærlighed til Vænder. I Reglen have de foldt Blod, opsolde sig i store Stæder og leve af Blode. De bevæge sig meget paa Litteraturens Mark og ryfte Frugtterne ned af mange Videnskabsgrene. Deres Tunge er ligesaa spids, som deres Næse er fin, og de mærke hurtigt, naar Vinden dreier sig. De ere særdeles frugtbar, drikke megen Champagne og Sodavand, leve fra Haand til Mund og døe af Skrivekrampe.

Journalisten maa see, høre, læse og skrive, det er hans Livsopgave. Et Kløngeri for en Nyhed, det er hans Valgsprog. Han drikker Kaffe og Chokolade, for at høre Nyheder, han deeltager i Dineer og Soupeer, spiller Skak og Whist for at høre Nyheder. En Artikel er hans Maal paa Livets Bæddelsbæne, derfor overværer han lærde og ulærde Selskabers Møder, derfor gaaer han paa Jagt efter deklamatorisk musikalske Aftenunderholdninger, derfor sifter han Bekjendtskab med nye Dramaer og nye Damer, med nye Balletter og nye Beriberster. Thi en Journalist maa kjende Alt og kunne tale med om Alt, hans selskabelige Stilling giver ham en Frihætt til alle Konstens og Forhyttelernes Haller, en Hovednagle til alle Civilisationens Brændpunkter, til alle Handlens og Industriens Stæpelsæder.

Det er mærkværdigt, hvor meget en Journalist har at bestille. Han staaer i hele Verdens Tjeneste, og som Mennekeshedens Frelser er han Nutidens Søn og Fremtidens Fader. Han maa som Hercules befrie Litteraturens Augiasstald for Middelmaadighedens usle Produkter, han staaer som en tubende Ubo udenfor Udødeligheds Vaskhalla, han sætter den unge, brunsende Kraft paa Haabets Vartpenge og indestutter den bestedne Fortjeneste i Forglemmelsens Liigliste.

Det er i Sandhed en uhyre Opgave, som Journalistiken har at løse, og den vilde alt for længe siden være bleven knust af den tunge Byrde, hvis der ikke fandtes saamange eramentsløse Medicinere, forulykkede Jurister, ofte prøvede Philosopher og vanhellige Theologer, der i Mæsse lade sig spænde for den journalistiske Karre. Om end Forbruget tiltager daglig, behøve vi dog ikke at nære Frygt for, at Pressen nogeninde skal mangle Tjenere, Historien Udvaabere, Resklamen Præster og den henrygende Litteratur receptivende Læger. Journalistiken er bleven til en Fæstning, der deeltager i Tidens Kamp med sine Kardæsker og armstrongske Kanoner. Den staaer bombefast og uindtagelig som et mægtigt Gibraltar af Trykpaapir og Bogtrykkerhvorte, naar blot ikke Konkurrenceen udbunger den ellers haardføre Besætning.

— Phærens, den bekjendte Feuilletonist i „L'Indépendance Belge“, fortæller følgende virkelige Tildragelse, der rigtignok lyder saa romantisk, at vi ingenlunde ville indstaae for Sandheden deraf.